

ทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-5

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02 579 0151

แหล่งที่มาและประวัติ

ทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-5 หรือหมายเลข 12-21-1 เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างพันธุ์ก้านยาว x พันธุ์ผสมเปิด ภายใต้โครงการปรับปรุงพันธุ์ทุเรียนพันธุ์การค้า ของกรมวิชาการเกษตร ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี 2528-2553 ดังนี้

ศึกษาและผสมข้ามพันธุ์ทุเรียนเพื่อผลิตทุเรียนลูกผสมในอนาคต ซึ่งดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2528 - กันยายน พ.ศ. 2533 ได้ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้พันธุ์พ่อพันธุ์แม่ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 18 สายพันธุ์ เพื่อให้ได้ทุเรียนลูกผสมที่มีคุณภาพดี และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดและขยายช่วงการผลิต เช่น เป็นพันธุ์ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดู กลางฤดู หรือปลายฤดู (early, moderate or late maturity) ซึ่งมีคุณภาพดี โดยใช้แม่พันธุ์ คือ ชะนี ก้านยาว หมอนทอง กระดุมทอง อีหนัก ทองย้อยฉัตร และชมพูศรี ผสมด้วยพ่อพันธุ์ต่าง ๆ ได้แก่ ชะนี ก้านยาว หมอนทอง กระดุมทอง กบพิกุลทอง กบสุวรรณ กบตาขำ พวงมณี อีลืบ กระดุมทอง นกหิบบ กระเทย ชมพูศรี ย่ามะหวาด ฝอยทอง กบหน้าศาล และกบแม่เฒ่า ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และสวนเกษตรกรจังหวัดจันทบุรี โดยได้ทำการผสมข้ามพันธุ์ทุเรียนแบบสลับพ่อแม่จำนวน 55 คู่ผสม ได้เมล็ดลูกผสมทั้งหมด 17,840 เมล็ด นำไปเพาะ ได้ต้นกล้าลูกผสม 7,634 ต้น หลังจากนั้น ได้นำต้นกล้าลูกผสมมากกว่า 2,743 ต้น ไปปลูกลงแปลงในระยะชิด 3x8 เมตร ส่วนต้นกล้าลูกผสมอีก 333 ต้น ได้ทำการทาบกิ่งบนต้นต่อทุเรียนพันธุ์ชะนีที่ให้ผลผลิตแล้ว โดยได้ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2531-2534 ที่แปลงทดลองพืชสวน ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ภายในพื้นที่ของสถานีทดลองยางทุ่งเพล จังหวัดจันทบุรี และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ต.ตะปอน อ.ขลุง จ.จันทบุรี

ต่อมา ได้มีการประเมินและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2544 โดยใช้ต้นทุเรียนลูกผสมที่ทาบกิ่งบนต้นต่อที่ให้ผลผลิตแล้ว และปลูกลงแปลงเริ่มออกดอกติดผลมากขึ้นจำนวน 193 ต้น จาก 19 คู่ผสมในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 224 ต้น จาก 20 คู่ผสม ในปี พ.ศ. 2543 จำนวน 326 ต้น จาก 21 คู่ผสม ในปี พ.ศ. 2544 จึงได้ทำการศึกษาและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ดังกล่าว โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของผลทุเรียนลูกผสม เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่อย่างน้อย 774 ผล ในปี พ.ศ. 2542 705 ผล ในปี พ.ศ. 2543 1,089 ผล ในปี พ.ศ. 2544 ตามลำดับ ทั้งลักษณะภายนอก ลักษณะภายใน และลักษณะทางการเกษตร จำนวน 26 ลักษณะ แต่เน้นเฉพาะลักษณะทางคุณภาพที่สำคัญ 5 ลักษณะคือน้ำหนักผล ความหนาเนื้อ เปอร์เซ็นต์เนื้อต่อผล คุณภาพในการรับประทาน และเปอร์เซ็นต์เมล็ดลีบ รวมทั้งอายุการเก็บเกี่ยว เปอร์เซ็นต์การติดผลและผลผลิต ผลจากการคัดเลือกได้ทุเรียนลูกที่มีคุณภาพดีเด่นตาม

หลักเกณฑ์ที่กำหนด เป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อย 2-3 ปี และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์การค้าในปัจจุบัน ทำให้ได้สายพันธุ์ทุเรียนลูกผสม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้เป็นพันธุ์แนะนำต่อไป 3 สายพันธุ์แรกคือทุเรียนลูกผสม ICN x M 5-1-1 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ชะนี กับพันธุ์พ่อหมอนทอง, ICN 7-5-2-2 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ชะนี กับพ่อพวงมณี และ 10-251-8 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ก้านยาว กับพ่อชะนี

ต่อมาได้ประเมินและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2553 ได้สายพันธุ์ลูกผสมซึ่งมีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์อีก 3 สายพันธุ์ เพื่อเสนอเป็นพันธุ์แนะนำต่อไป ได้แก่ สายพันธุ์ 11-341-1 , 12-21-1 และ 11-241-9

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช/ประเภท ไม้ยืนต้น กลุ่มไม้ผลเมืองร้อน วงศ์ Bombacaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Durio zibethinus* Murray

ต้น ลำต้นทรงพุ่มรูปฉัตร พุ่มโปร่ง กิ่งแขนงห่าง เจริญเติบโตดี สูงประมาณ 10 เมตร

ใบ มีขนาดยาวและใหญ่ รูปทรงยาวเรียว (linear-oblong) ปลายใบเรียวแหลม และยาว (candate-acuminate) ขอบใบเรียบ ความกว้างเฉลี่ย 4.4 เซนติเมตร ความยาวเฉลี่ย 12.83 เซนติเมตร

ดอก/ช่อดอก เกิดตามกิ่งแขนงใหญ่ เป็นช่อดอกแบบช่อเชิงหลั่น (corymb) ประกอบด้วย ดอกย่อย ตั้งแต่ 1-30 ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกสีขาวอมเหลือง มี 5 กลีบ เกสรตัวผู้ติดเป็นแผง (lobe) มี 5 แผง อยู่ตรงข้ามกับกลีบดอก แต่ละ แผงมีก้านชูอับเรณู และอับเรณู อย่างละ 4-18 อัน รังไข่อยู่เหนือส่วนต่าง ๆ ของดอก (superior) มี 5 ห้อง ขนาดรังไข่ 0.50-0.70 เซนติเมตร

ผล มีลักษณะรูปทรงผลกลมรี น้ำหนักผลอยู่ระหว่าง 3.15-3.93 กิโลกรัม ก้านผลยาว 5.33 เซนติเมตร สีเนื้อเหลืองเข้ม YO14C รสชาติหวานมันมาก เนื้อละเอียด เหนียวปานกลาง กลิ่นปานกลาง

เมล็ด เมล็ดยาวรี สีน้ำตาล มีความกว้าง 2.91 เซนติเมตร ยาว 5.94 เซนติเมตร

ลักษณะทางการเกษตร

1. เนื้อหนายู่ระหว่าง 1-1.37 เซนติเมตร เฉลี่ย 1.20 เซนติเมตร รสชาติดี เนื้อแห้ง เส้นใยน้อย เปอร์เซ็นต์เมล็ดลึบอยู่ระหว่าง 13.01-47.13 เปอร์เซ็นต์

2. ต้นอายุประมาณ 15 ปี สมบูรณ์ดี มีเปอร์เซ็นต์การติดผลอยู่ระหว่าง 1.32-6.45 เปอร์เซ็นต์ หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 เปอร์เซ็นต์ (เฉลี่ย 5 ปี) หลังดอกบาน ผลผลิต 40.98-45.68 กิโลกรัม/ต้น

3. อายุเก็บเกี่ยวสั้นประมาณ 100-109 วัน หลังดอกบานหรือเฉลี่ยอยู่ที่ 104 วัน (เฉลี่ย 5 ปี)

ลักษณะเด่น

1. อายุเก็บเกี่ยวสั้นระหว่าง 100-109 วัน หลังดอกบาน หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 104 วัน (เฉลี่ย 5 ปี) โดยดอกบานช่วงเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวได้ช่วงต้นเดือนพฤษภาคม
2. เปอร์เซ็นต์การติดผลอยู่ระหว่าง 1.32-6.45 เปอร์เซ็นต์ เมื่อ 4 สัปดาห์หลังดอกบาน หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 เปอร์เซ็นต์ (เฉลี่ย 5 ปี)
3. มีคุณภาพดีตามมาตรฐานคุณภาพทุเรียนของประเทศไทยพ.ศ. 2541 โดยลักษณะภายนอกมีพุ่มสมบูรณ์ เป็นลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์ก้านยาวที่ทำการผสมแบบเปิด (Open pollination) มีลักษณะรูปทรงผลกลมรี ก้านผลยาว 5.33 เซนติเมตร น้ำหนักผล 3.42 กิโลกรัม ความหนาเปลือก 1.66 เซนติเมตร ความหนาเนื้อ 1.20 เซนติเมตร เปอร์เซ็นต์น้ำหนักเนื้อต่อน้ำหนักผล เท่ากับ 25.35 เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์เมล็ดลึบ 28.07 เปอร์เซ็นต์ อายุเก็บเกี่ยวสั้น 104 วัน ซึ่งยาวกว่าพันธุ์ระดมทองร้อยละ 8.33 ลักษณะดีเด่น คือสีเนื้อเหลืองเข้ม YO14C รสชาติหวานมันมาก เนื้อละเอียด เหนียวปานกลาง กลิ่นปานกลาง

พื้นที่แนะนำ

เขตปลูกทุเรียนภาคตะวันออก เช่นจังหวัดจันทบุรี ตราด ระยอง หรือภาคอื่นๆ ที่มีสภาพภูมิอากาศใกล้เคียงกับภาคตะวันออก

ข้อควรระวังหรือข้อจำกัด

ให้ระวังโรครากเน่าในทุเรียนด้วย

การตั้งชื่อพันธุ์

เนื่องจากทุเรียนลูกผสมสายพันธุ์ 12-21-1 นี้ได้ดำเนินการวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และสืบเนื่องจากในปี พ.ศ. 2554 เป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองในวโรกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษา ที่ประชุมคณะกรรมการปรับปรุงพันธุ์พืชสถาบันวิจัยพืชสวน ครั้งที่ 2/2555 จึงเห็นชอบให้ตั้งชื่อว่า “ทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84 - 5”

ภาพแสดงลักษณะต้น ใบ และผลของทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-5

ภาพแสดงลักษณะผลและเนื้อทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-5